

Háy János

KERESZTEZŐDÉS*(Jelenet)*

NÉNI *(nézi az aluljáró lépcsőjét)*: Nem, dehogy megyek le. Járókerettel. Nem hülyültem meg. Nincsen akadálymentes lejáró, az nincsen, mert kilopta belőle a vállalkozó. Kilopta. De amúgy se mennék le. Átvágok itt az úton. Inkább átvágok.

Kéregetők, a fény lassan világítja meg őket, tábla a nyakukon: Éhes vagyok! Éhes vagyok, a 7 éves gyerekem is éhes. Éhes vagyok, beteg vagyok. Üres hely, tábla, koldulóedény: Kórházban vagyok

NÉNI: Ne nyújtogasd a kezed, mert rávágok a járókerettel egy nagyot. Te naplopó! Hogy nézel ki! Én még a koporsóban is jobban fogok mutatni! Tarzán! Azt hiszed, nekem van. Mit gondolsz, melyik kormány őrizte meg a nyugdíjak reálértékét? Még csirkefarhát szinten se tudták. Választáskor, persze, akkor mindent ígérnek. De ha megválasztják őket, megint elfelejtenek négy évre. Csak a saját zsebükre emlékeznek, azt pontosan tudják, hol van. Azt aztán teletömik. Üvegsebtörvény, hogy lássuk, mi van nekik ott. Mért, van, aki nem tudja? Mondom, hogy ne nyúlkálj! Nem érdekel, mi történt veled. Otthagytott a feleséged? Örülj, hogy egyáltalán volt. Te szeszakáz! Szegény asszony. Hány évet szenvedett melletted! Éhes vagy? Ez kevés. Indiában tudod hány éhes ember van? Különbben is, tudom, hogy kannás borra gyűjtesz. Attól meg csak okádni lehet, éhesnek lenni nem. Éhes vagyok, rövid e-vel! Nem jártál iskolába, mi! Erre senki nem ad semmit, az biztos, hogy senki. Az ott melletted, látod, az egy kicsit törte a fejét: éhes is meg beteg is, az a másik meg éhes, beteg és van egy hétéves gyereke. Úristen, ennek van gyereke? Mit keresel itt, ha van gyereked? Hallod? Milyen anya vagy te! Nem válaszol. Nem tudnak magyarul. Ukránok. Minden az ukránok kezében van, hallottam, a házban mondták. Még a koldusok is. Maffia.

Próbál átmászni

NÉNI: Mi a francnak csinálták ide ezt a korlátot, még járókeret nélkül is nehéz, járókerettel meg művészet. Milyen ország ez? Erre senki nem gondol? Bezzeg a kerekesszékesekre, azokra mindenki. Azok csak egyet pisszennek, hogy akadálymentesítés, meg ingyen parkolás, és már van is minden. Terepjáróval járnak, annyira jól megy nekik, láttam a parkolóban, minden terepjárós ingyen parkol, mert rokkantak. Aki rokkant, az kap egy terepjárót. Kárpótlásul! Nekem meg semmi nem jár, mert a járókeret az nem egy kategória. Mind-egy, átmászok. Eddig is sikerült, most is sikerülni fog!

Kiabálás egy autóból: Mama, itt nincs zebra!

NÉNI: Mit kiabálsz, tudom, hogy nincs, ha volna zebra, akkor a zeb-rán mennék át, de nincs zebra, mert az önkormányzat inkább aluljárót építtetett, mert a zebra árából nem lehetett volna milliókát ellopni. A zebra csak annyiba kerül, hogy egy vödör festék, abból mit lehetne ellopni, az ecsetet? Nem azért építették, mert kell, mindenki utálja, hogy van. Senkinek nem segíti elő a közlekedését, meg egy ilyen kereszteződésben a hülye is tudja, hogy ha nincs zebra, az autóknak akkor is meg kell állniuk, mert el kell engedni a másik irányt. Nem, az aluljárót magáncélból építették, hogy a megszerzett pénzből legyen nekik pénz mindenféle szigetekre menni, a Balikra meg Bahamákra. Oda járnak. Mindenki tudja. Csak az utazás drága, ott meg ingyen van minden, még a kurvák is. Na, csak menjenek, majd egy szökőárba belefulladnak, aztán hiába volt pénzük, baszhatják. Hú de csúnyán beszélek. Ez a szalagkorlát a legrosszabbat hozza ki az emberből. Baszhatják! Az unokám azt mondta, mondjak ilyeneket, mert az olyan fiatalos. Majd meggyónom, csak az atya mindig nevet, hogy azt mondta az Ilonka néni, hogy bazmeg, azt mondtam, azt mondtam, mondom, neki, az meg nevet és mondja, hogy ilyet mondani, hogy bazmeg, baszhatják, kurva anyját, bazmeg, bazmeg. Hiába mondom neki, hogy tiszteltetés úr, ne mondjon ilyeneket, azt magának biztos nem szabad, megtiltotta a pápa. Azt mondja, hogy ezt nem én mondom, ezt az Ilonka néni mondta, és mondja tovább, hogy bazmeg, meg még azt is, hogy kurvaisten. Örül, hogy a gyóntatószékben káromkodhat. Hadd mondja, olyan kevés dolgot lehet nekik. Azért nagyon szegényes az életük, nem csoda, hogy szemet vetnek a ministránsokra.

Autó suhan el

NÉNI: Fékezzél már, hülye vagy.

KIABÁLÁS: Mi a kurva anyját keres itt, azzal a kibaszott járókerettel?

NÉNI: Járókeret nélkül nem tudnék közlekedni, te tökfef, majd neked is lesz, ha megéled, és nem tekeredsz fel egy fára. Te tökkelütött barom, anyaszomorító! Már megint miket mondok, de tényleg ez az átkelés a legrosszabbat hozza ki az emberből! Különben, hogy lehet ilyeneknek ilyen drága autójuk, akik így beszélnek, biztos nincs diplomájuk. Az unokámnak van, mindegyiknek, de nincs ilyen autójuk. Sőt egyáltalán nincs autójuk, mert mi a francból vennének. Az anyjuknak meg az apjuknak sincs pénze. Meg mi a francból tartanak fenn, ha nincs fizetésük. Milyen ország ez, ahol egy diploma is kevés, hogy állása legyen az embernek! Majd elmennek külföldre. Az lesz. Külföldiek lesznek. Akkor aztán verhetjük a mellünket, hogy magyarok vagyunk, ha a legtöbb magyar már külföldi lesz. Csak határon túli magyarok lesznek. Nem marad itthon senki, legfeljebb a selejt, aki olyan részeg, hogy nem tud eltántorogni a határig.

AUTÓS: A sok vén hülye, ahelyett, hogy maradna otthon, el fogja valaki gázolni, vén kurva!

NÉNI: Dehogy fog, nem mernek. Én csak meghalok, de ők mehetnek a börtönbe, az biztos. Ez az utolsó kártya a kezemben. És ezt a kártyát, amíg élek, nem adom ki onnét. Úgyhogy jobban teszed, ha körülnézel, nem jön-e épp egy járókeretes.

AUTÓS: Mi a fasznak van az aluljáró!

NÉNI: Oda nem. Bűdös van! Hajléktalanok, árusok, tolvajok. Mindent lopnak. Mi van, ha ellopják a járókeretemet? Mit csinálok? Ott állhatok életem végéig az aluljáróban. Nem, én oda nem megyek le. Na, egy út megvolt. Keresztbe megyek, az a legrövidebb. *(Megint egy szalagkorlátnál mászik)* Nem nézek oldalra! Dehogy nézek! Még a végén megjíjednek az autóktól vagy a buszoktól. Néha még a biciklisták is életveszélyesek, ha nem löki fel őket egy autó, képesek nekimenni a járókeretes néniknek meg bácsiknak. Aztán persze feldőlnek, és eltapossa őket egy teherautó. Ilyenek, nem tudnak biztonságosan biciklizni, azt hiszik, nekik mindent szabad, mert nem szennyezik a levegőt. A motorosok, na, azok a legidegesítőbbek. Az autós látja, hogy jövök, meg is áll, de az a hülye a bukósisakjától nem lát semmit, és csak teper az autó elé. Mert neki annyira sürgős! Tényleg isteni szerencse, ha megússza az ember. Mindjárt átérek. Na, végre.

Megint mászik át a korláton

NÉNI: Itt is ez a hülye szalagkorlát. Hát tényleg a járókeretesek ellensége volt, aki kitalálta.

Egy idős járókeretes férfi áll a járdán

NÉNI: Látom, megint itt van. Mindig itt vár. Már az idegeimre megy! Szerbusz, Laci bácsi!

BÁCSI: Szerbusz, Ilonka néni. Milyen volt?

NÉNI: Mint mindig, kiabáltak meg dudáltak, de végül csak átjutottam. A saját tempómban. Nem gyorsítottam, nehogy már egy hülye autós miatt kiköpjem a tüdőmet. Te most mész?

BÁCSI: Ja, kár, hogy a túloldalon van az olcsó bolt.

NÉNI: Kár, de megéri átmenni. Most van akciós gyümölcsjoghurt. Mondjuk gyümölcsöt nem látott.

BÁCSI: Az nem baj, csak édes legyen!

NÉNI: Édesnek édes. Cukorból van meg aromából. Semmi természetes anyag. Vettem egy adagot. Pár napig elég lesz.

BÁCSI: Mennyivel egyszerűbb lenne, ha azon az oldalon volna az olcsó bolt, ahol lakunk.

NÉNI: Az biztos! Persze akkor, akik ott laknak, azoknak kéne átjönni.

BÁCSI: Ezt hogy érted, Ilonkám?

NÉNI: Hát az olcsó bolt miatt, ha azon az oldalon nem volna, akkor ide kellene jönniük.

BÁCSI: Tényleg, erre nem is gondoltam.

NÉNI: Szóval közlekedési szempontból mindegy.

BÁCSI: Nekünk azért jobb lenne.

NÉNI: Félsz, Laci bácsi? Ugye nem félsz?

BÁCSI: Dehogy, csak néha úgy érzem, már nem vagyok a régi. Nem vagyok olyan fürgé, mint pár hónapja. Lehet, hogy ez az új járókeret nem olyan jó!

NÉNI: Hát mi is öregszünk, nem csak a gyerekek. Új a járókereted különben?

BÁCSI: Most kaptam.

NÉNI: Milyen márka?

BÁCSI: Médincína!

NÉNI: Az enyém is az, csak egy régebbi széria.

BÁCSI: Ja, fejlődik a járókeretgyártás.

NÉNI: Minden fejlődik.

BÁCSI: Ja, minden, csak mi nem. Na, indulok. Szerbusz, Ilonkám!

NÉNI: Szerbusz, Laci! Tudod, mit akarsz venni?

LACI: Majd a boltban eszembe jut.

A férfi elindul, Ilonka néni kicsit nézi, ahogy tornázza át magát a szalagkorláton

NÉNI: Na, megyek. Nem szeretem, hogy ez a Laci mindig feltart. Biztos akar tőlem valamit. Ezt csinálja már egy éve, hogy itt vár, míg átérek. Jó, özvegy vagyok, szóval végül is szabad, de nehogy már valamit kezdjek a Lacival. Marha öreg! Meg nem is fér el két járókeretes otthon a folyosón. Nem akarok én egy újabb életveszélyt a lakásomba. Elég volt az uram. Hát az is az volt. Még aludni is rettettem mellette. Úgy horkolt, mint egy vadállat. Azt álmodtam mindig, hogy egy dzsungelben vagyok, és széttépnek az oroszlánok. Azért hiányzott, mikor meghalt, mint amikor a buszt átírányította a szomszéd utcába a békává. Na, azt is nehéz volt megszokni. Hogy nincs az a hang.

Csörömpölés. Fékcsikorgás. Karambol hangja

NÉNI: Mi ez a csörömpölés! Összementek az autók. Mennyi? Egy, kettő, három, négy, igen, még egy kicsit az ötödik is. Ezt a Laci csinálta! Öt autó egy járókerettel, ez azért elég jó eredmény. Hol a Laci? Ja, az első autó alatt? Szegény, jól megjárta. De én éreztem, hogy fél, hogy nem hisz abban, hogy át tud jutni. A múltkor már előjött, hogy van az egyik lépcső mellett rámpa, csak egy kis kerülő, hogy menjünk le az aluljáróba. Lemondott magáról a Laci. Vagy szerelmi bánat? Hogy miattam feladta? Na mindegy, megyek tovább. Jó lesz megenni ezt a kis gyümölcsjoghurtot. Én már bármit etetek, olyat is, ami tele van mérgező anyaggal, már nem tudok addig élni, hogy tényleg megmérgezzem.

Irodalmi Szemle, 2013/6.

Háy János 1960-ban született Vámosmikolán. Verset, prózát és drámát egyaránt ír. József Attila-díjas.

Makkai Ádám

DAMOKLÉSZ KARDJA

Szirakuzában vagyunk az olasz félsziget déli részén, ez „Nagygörögország” – *Magna Graecia* néven ismeretes – a Kr. utáni 4. század elején. II. Dionüszosz az uralkodó Türrannosz, és Damoklész egyike számos udvaroncainak, azzal tűnik ki a többiek közül, hogy állandóan hízeleg a Zsarnoknak.

DAMOKLÉSZ (*hidalgói alázattal, hajlongva beszél terített asztal mellett hanyatt dőlve; az asztalfőn Dionüszosz, a zsarnok*): Nagyjóúram nem is sejtheti, hogy mi, boldog alattvalói mennyire tiszteljük és szeretjük Felségedet! Nem lehet véletlen, hogy nagyszerű tartományunk, Szirakuza, Magna Graecia gyöngye, valóságos tejjel és mézzel folyó Kánaán, mint ahogyan az itt lakozó izraeliták mondanák... De nekik alkalmasint elhihetjük, hiszen oly sok helyen fordultak már meg, és így szélesebb és biztosabb az összehasonlítási alapjuk, mint a más felekezethez tartozóknak. És a művészetek! No meg a könyvtár, a szirakuzai iskolák alapja, ahol minden megvan, amit Platón és Arisztotelész óta írtak!

DIONÜSZOSZ (*egyrészt élvezzi Damoklész hízelgését, másrészt kissé kétli udvaronca őszinteségét és ezért örvendő mosolygását kis cinizmus és némi gúny árnyalja*): Na hiszen! Mindig nagy örömet okoz, ha az ember megelégedett hangokat hall maga körül... Nem is lehet jó vassal és vérrel kormányozni, mint tették azt öntelt Néró és a perverz Caligula. Azt, hogy „kenyeret és játékokat” kell adni a népnek – *panem et circenses* –, persze próbálták betartani, de a kenyér nem volt elég és a játékok borzalmas kegyetlenségre váltottak a Colosseumban... Az én uralkodási elvem mindig is az volt, hogy a kormányzott nép ne csak mindenben engedelmes követője legyen vezetőjének, hanem hogy szeresse is! Őszintén és szívből szeresse!

(*Ariadné és Tézzeusz az ismerős, áttetsző szappanbuborékra emlékeztető úrjárgányukban közelednek; akkor tűnnek fel, amikor Dionüszosz ott tart, hogy „az én uralkodási elvem mindig is az volt...”*)

ARIADNÉ (*Tézzeuszhoz, halkan*): Ugye ne fedjük fel még magunkat?